

Parashat Vayeshev
It's Complicated
Rabbi Shai Finkelstein

בראשית פרק לז פסוק לו

והַמִּדְּנִים מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל-מִצְרַיִם לְפֹטִיפֶר סָרִיס פְּרַעֲזָה שֶׁר הַטְּבַחִים:

בראשית פרק לח פסוק א

וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֵת אָחִיו וַיֵּט עַד-אִישׁ עַד־לְמִי וְשָׁמוּ חִירָה:

בראשית פרק לט פסוק א

וַיֹּסֶף הוֹרֵד מִצְרַיִמָּה וַיִּקְנֶהוּ פֹטִיפֶר סָרִיס פְּרַעֲזָה שֶׁר הַטְּבַחִים אִישׁ מִצְרַיִם מִיַּד הַיִּשְׁמַעֲאֵלִים אֲשֶׁר הוֹרְדָהוּ שָׁמָּה:

אבן עזרא לח פסוק א

ויהי בעת ההוא. אין זאת העת כאשר נמכר יוסף רק קודם המכרו. וכמוהו משם נסעו הגדגדה. בעת ההוא הבדיל ה' את שבט הלוי. ושבט הלוי נבחר בשנה השנית ונסעו אל גדגד בשנת הארבעים... ולמה הזכיר הכתוב זאת הפרשה במקום הזה והיה ראוי להיות אחר והמדנים מכרו אותו פרשת ויוסף הורד מצרימה להפריש בין מעשה יוסף בדבר אשת אדוניו למעשה אחיו.

פרק לח פסוק טז

וַיֵּט אֱלֹהֵי אֶל-הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר הִבֵּה-נָא אָבוֹא אֵלַיךָ כִּי לֹא יָדַע כִּי כָלְתוּ הוּא וְתֹאמַר מִה-תִּתֶּן-לִי כִּי תָבוֹא אֵלַי:

פרק לח פסוק כד

וַיְהִי כַּמְשָׁלֶשׁ חֳדָשִׁים וַיֵּגֵד לַיהוָה לֵאמֹר זָנַתָּ תַמָּר כַּלְתֶּךָ וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזַנוּנִים וַיֹּאמֶר יְהוָה הוֹצִיאוּהָ וְתִשְׂרָף:

פרק לט פסוק ח

וַיִּמָּאן וַיֹּאמֶר אֶל-אִשְׁתֵּי אָדֹנָיו הֵן אָדֹנָי לֹא-יָדַע אֶתִּי מִה-בְּבִית וְכֹל אֲשֶׁר-יֵשׁ-לוֹ נָתַן בְּיָדִי:

רלב"ג

והנה הפסיק בזה הסיפור מה שהחל לספרו מיוסף, להודיע ההבדל שהיה בין יוסף ליהודה בענין גילוי העריות.

רש"י פרק לח פסוק א

ויהי בעת ההוא. למה נסמכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף? ללמד שהורידוהו אחיו מגדלתו כשראו בצרת אביהם, אמרו: אתה אמרת למכרו, אלו אמרת להשיבו היינו שומעים לך. ויט-מאת אחיו.

ספורנו

באותו הזמן שנמכר יוסף למצרים בסבת עצת יהודה שאמר למכרו ולא אמר להשיבו ושכל את אביו חל על יהודה פרי מעלליו והוליד שני בני מות ונשאר שכול משניהם:

בכור שור

וירד יהודה מאת אחיו. כיון שראה צערו של אביו ובכיותיו לא היה יכול לסבול ופירש מבית אביו ומאחיו.

עקידת יצחק פרק לח פסוק א

ויהי בעת ההיא וירד יהודה וכו' – אחר שהראה בספור הראשון זה השיעור מזה הענין הנפלא רצוני מהגיע הכוונות הכוללות ממפעלות אלהים עם שלוח הבחירה האנושית לגמרי, סמך זה הספור השני אשר יתבאר זה ממנו ביאור יותר חזק ומבואר, וזה שאין ספק שהיתה מחשבה כוללת אצלו יתברך להוציא מיהודה ותמר הזרע אשר יצליח לעשות מלוכה בישראל, כי היא היתה הגונה לזה אם מצד עצמה ואם מצד היותה בתו של שם, כמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה פ"ה). והנה בעת שרצה יהודה להפרד מאחיו כי לא יוכל לראות ברעה אשר ימצא את אביו בימי אבלו, הניע לבו אותו לנטות עד איש עדולמי ושמו חירה. וכבר נתחדשה בזה סיבה קרובה לקחת לו את תמר לאשה כי שם ביתה.

מלבי"ם

ויהי בעת ההיא. באשר מעשה של מכירת יוסף היה התחלה להגלות הכללי ושעבוד מלכיות, שכל הגליות והשעבודים הם שלשלת אחת קשורים זה בזה כנודע, הקדים השם להכין אור המלך המשיח שיהיה אחרית הגליות ותכליתם, וכמ"ש ובימיהון די מלכיא אלין יקים אלה שמיא מלכו די לעלמין לא תתחבל, והכין קודם לכן שורש ישי אשר יעמוד לנס עמים אשר יצא מיהודה, ומשיח בן יוסף ירד מצרים למשול שם, ומשיח בן דוד היה כעצמים בבטן המלאה, וכמ"ש במד' וירד יהודה בטרם תחיל ילדה קודם שלא נולד משעבד הראשון נולד גואל האחרון.